

ումանք, այլ ազգին ընդհանուր վիճակը, տնտեսական հոգեբույն մէջ մտաւայդ, քաղաքական փոթորկումներէ տարուբեր, ներքին պառակտումներով վիրաւոր, կրօնական անտարբերութեամբ ջլատուած ժողովուրդի այն կացութիւնը, որ մեքինն է այժմ, և ուր հոգևոր ու բարոյական գործի մը յաշոդութիւնը զրեթէ հրաշքէ մը կախուած է։ Ու համոզուած է ինքը սակայն թէ պիտի կատարուի այդ հրաշքը, եթէ ամէն հայ սիրէ Հայաստանեայց Սուրբ Եկեղեցին, որ մայրն է մեր հաւատքին, եթէ ծնողքները կատարեն իրենց պարտականութիւնը՝ քրիստոնէական հոգիով, մայրենի եկեղեցւոյ, լեզուի, հայրենիքի և սրբազան աւանդութեանց սիրով դաստիարակելով իրենց զաւակները։ Եթէ հայ ժողովուրդը իր տարաշխարհիկ կեանքին մէջ կարենայ օտարներուն առջև բարձր պահել իր ազգին անունը, պարկեշտ և բարեպաշտ կենցաղավարութեամբ և իր ապրած երկրին օրէնքներուն և բնակակից այլ ցեղերուն հանդէպ իր քաղաքացիական պարտականութեանց կատարումով։ Եթէ ամէնքս չմոռնանք երբեք ԼՂմիածինը, ազգային կենդանութեան այդ սիրտը, և կարենանք հոգով անանջատ պահել ինքզինքնիս անկէ՝ իրեւ հարազատ զաւակներ մեր անձկալի մօրմէն։ Եթէ, վերջապէս, ազգն ամբողջ, առանց այլևայլի, աննկատ և ողջմիտ իմաստութիւնն ունենայ խորհելու և ընդունելու թէ մեր հինաւուրց և ցանկալի հայրենիքը յարութիւն առած է իր գերեզմանական անշքութենէն, և տնտեսական, ճարտարադիտական և քաղաքակրթական բազմատեսակ ձեռնարկութիւններով վերականգնուած, ի վիճակի է ոչ միայն պատսպարելու և կերակրելու իր ամբողջ բնակիչները, այլ նաև իր հովանիին ներքև ընդունելու հետզհետէ աշխարհի չորս ծայրերը ցրուած անհայրենիք Հայութիւնը։ ու այս ամէնը՝ անհուն ջանքերովը Հայաստանի Խորհրդային ներկայ կառավարութեան, որ, ատո՛ր համար նոյն իսկ, իրաւունք ունի անխտիր ամէնուն սիրոյն, մեծարանքին և երախտագիտութեան։

Ամէնուս, ամէն Հայու, պարտքն է կանգ առնել այս բառերուն ամէն մէկին առջև յարգանքով և երկիւղածութեամբ, իբրև անառարկելի իմաստութեան զոհար խրատներու առջև։ Ըսել՝ լսելու համար Հօրը ձայնը, որ անկորնչական իրաւունքներու յուշքը կ'արթնցնէ մեր մէջ, նոյն տեսն նորոգելով մեր սրտերուն խորը՝ անհրաժարելի պարտականութեանց զգացումը։

* * *

ՀԱՒԱՏԻՒՆ ԵՒ ՄՏԱԾՄԱՆ ՅՈՒՐԵՐ

ՔՐԻՍՏՈՆԷԻՅ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԸ

Քրիստոնէից բարոյականը աշխարհի մարդոց բարոյականը չէ բնաւ։ անիկա այնքան չի նմանիր այս վերջինին որ՝ անոնք որ համարձակօրէն կ'ընդունին և հաւատարմաբար կը գործադրեն զայն, ընդհանուր մարդկութեան ծոցին մէջ կը կազմեն բոլորովին առանձին ցեղ մը, և, եթէ կարելի է ըսել, նոր մարդկութիւն մը։ Այնքան քիչ կը նմանի անիկա ասոր, որ զայն դաւանողները անհասկնալի կը մնան զայն չգաւանդողներուն, ու հասարակաց կեանքը, եթէ ընդհանուր առմամբ քրիստոնէական ընթացք մը առած է, ինչ ինչ գիծերով անպատճառ երևան կը բերէ արտակարգ և խորհրդաւոր բան մը, չորուն անունը զայն ունեցողը միայն գիտէ։ Որչափ ալ բարձր ուղուի հանել բնական մարդուն կարողութիւնները, առաքինութիւններ կան, որոնք քրիստոնէից միայն յատուկ են, ու զոհողութիւններ՝ որոնց քրիստոնեաները միայն ատակ են։ Ինչո՞ւ։ Վասնզի անոնց հաւատքին մէջ նոյն իսկ, որ ազրիւրն է աստուածային գործին, կը բովանդակուի միւսնեւէն աւելի խորունկ և աւելի ամբողջական զոհողութիւն մը, որուն մէջ կանխադէտ ամբիօրուած են արդէն բոլոր միւսները։

Ա. Վ.